kõik mõnusad seadused siis wast tulukandjaks lähäwad, kui meie neid tundma õpime, ja mida täielikum meie neid tunneme, seda parem. — Wõib kül teisel ja kolmandamal walitemise aeal weel juhtuda, et siin ja seal mõni kits kärneriks pannakse, kül neljandamal korral paljaks kooritud puud rahwa silmad lahti peastawad, et targemalt lähwad kogukonna eesseisust walitema. Neis waldades, kus kehwusse kep weel parssile ei ole wisatud, waid alles suurema hulga peremeeste käes käib, sünnitab uus kogukonna seadus raskust, sest et tema maksude koormat kaswatab. Teiselt poolt wõib osaw kogukonna walitsus palju teha, misläbi tulewal päiwil koormad kergemaks lähäwad, kui kogukonna kassad niikaugele saawad, et nende intressidest üks osa awalikud maksud äratasutakse. Aga läki teele tagasi.

Pärast seda kui Peeter Mõistand ülewaataja kohtu poolt kinnitatud ja ammetisse wannutatud oli, wõtis ta walitsuse ohjad oma käte. Esimesel kogukonna wolinikude kokutulemisel rääkis tema need tähtsad sõnad: „Kogukond on meid oma usaldusega austanud, et walitsuse woli meie käte annud, mis eest meie walitejatele paremat tänu ei wõi anda, kui et meie, igamees omalt kohalt, kõigest wäest ja jõust peame püüdma kogukonna wara kaswatada, õigust ülespidada ja walguse laiendamise eest hoolt kanda. Meie peame seadust põhjani tundma õpima ja ennast temaga nii tutawaks tegema, et igal iselikul etetulemistel need paragrahwid hõlpsalt leiame, mis järel meie peame ise käima ja teisi talutama. Ühe inimese rammu ei kestaks, kui tema üksipäini kõik tahaks toimetada, aga laskem meid ühel meelel koormat

kanda, siis tohime loota läbi saada. Õigus ei tohi kuskil wahet teha, waid peab seisusteta lugu pidamata oma teed edasi minema; olgu peremees ehk sulane, kohaomanik ehk wabadik, rikas ehk kehwa, tutaw ehk tundmata, söber ehk waenlane: kohtu ees kaalutakse neid kõiki ühel wiisil. Mis keski on teeninud, seda palka peab tema wõtma. Sünnib kellegi ammetniku hooletuse läbi kahju, siis peab süüdlane selle eest wastama. Wiimsel aeal kuuldakse ika sagedamast, et kogukonna warandus pikaküünteliste näpude wahele langeb, eks seal tohi mõte tulla, et hoidjate poolt tarwilik hool puudub. Sellepärast peaksiwad mitme kogukonna walitsused ühel nõul koku astuma ja alandliku palumist Ülewaatja kohtude ete wiima, et meile luba antaks, suuremaid raha-summasi Kreditkassasse hoida anda, kui meie endi hoidmine küllalist kindlust ei peaks andma. — Kooli ülespidamise ja laste koolitamise eest tuleb ühtepuhku wäsimata hoolt kanda, sest nüüd, kus koolide ülespidamine meie enda õlale on pandud, tuleb meil palju suuremat hoolt nende eest kanda, kui enne seda. Nis meie minewal aastal waba wolil oma wallawolile oleme teinud, seda tahame nüüd kui ial wõimalik äädawaks seaduseks teha.“ Juba neist lühikesest tähendusest näeb igaüks, mis tõsine waim uue kogukonna wanema sees elas; kui tema sõnadel rajatatud teed tegudes maha ei jäta, siis tohime ***i wallale õnne soowida, ühtlasi loota, et kaa teistes paikades asjad säherdusel wiisil edenema peasewad. — Pikema öö järel tuleb ommetegi omal aeal koidu walgus, ega se siis meilgi teisite saa olema?